

МІНІСТЕРСТВО ЗАКОРДОННИХ СПРАВ УКРАЇНИ

З В І Т

**огляду витрат державного бюджету у сфері зовнішніх
зносин у частині фінансової підтримки забезпечення
міжнародного позитивного іміджу України,
забезпечення діяльності державної установи
«Український інститут», заходів щодо підтримки
зв'язків з українцями, які проживають за межами
України**

2018-2020 роки

Київ, 2021

ЗВІТ про огляд витрат державного бюджету у сфері зовнішніх зносин у частині бюджетної програми 1401110 «Фінансова підтримка забезпечення міжнародного позитивного іміджу України, забезпечення діяльності Українського інституту, заходи щодо підтримки зв'язків з українцями, які проживають за межами України», далі - Бюджетна програма 1401110 підготовлено на виконання розпорядження Кабінету Міністрів України від 03.03.2020 № 212-р «Про проведення у 2020 році оглядів витрат державного бюджету в окремих сферах», **далі – Розпорядження № 212**.

головного розпорядника коштів державного бюджету Міністерства закордонних справ України (**далі – МЗС**).

Ціль проведення огляду витрат державного бюджету: підвищення ефективності реалізації державної політики сфері зовнішніх зносин з формування та просування публічної дипломатії України за кордоном, зокрема:

- Формування та популяризація позитивного іміджу України як європейської держави, яка є надійним та передбачуваним партнером у міжнародному співробітництві.
- Поширення правдивої та неупередженої інформації про Україну в зарубіжних ЗМІ.
- Реалізація державної політики співпраці із закордонними українцями, збереження їх етнічної самобутності.
- Задоволення науково-освітніх, мовних, культурних та інформаційних потреб закордонних українців.
- Налагодження взаємодії із загальнодержавними та регіональними ЗМІ.
- Сприяння входженню України до світового інформаційного простору, піднесенню її міжнародного авторитету, формуванню позитивного іміджу держави як надійного і передбачуваного партнера.
- Поширення за кордоном інформації про Україну, її місце і роль у світі для зміцнення позитивного міжнародного іміджу держави.
- Здійснення заходів, спрямованих на підвищення ефективності співпраці України з іноземними державами і міжнародними організаціями.
- Розвиток зв'язків із закордонними українцями та їх громадськими об'єднаннями.

I. Опис поточної ситуації у сфері зовнішніх зносин у частині фінансової підтримки забезпечення міжнародного позитивного іміджу України, забезпечення діяльності державної установи «Український інститут», заходів щодо підтримки зв'язків з українцями, які проживають за межами України.

МЗС є провідним органом у системі центральних органів виконавчої влади, який забезпечує державну політику у сфері зовнішніх зносин з формування та просування публічної дипломатії України за кордоном. Виконання завдань у зазначеній сфері здійснюється у за рахунок коштів Державного бюджету України, які передбачають видатки Бюджетної програми 1401110.

У своїй роботі, серед інших, МЗС керується такими нормативними актами:

- Закон України від 01.07.2010 № 2411-VI «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики»;

- Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для фінансової підтримки забезпечення міжнародного позитивного іміджу України, забезпечення діяльності Українського інституту та здійснення заходів щодо підтримки зв'язків з українцями, які проживають за межами України» від 22.03.2017 № 165 (зі змінами), **далі – Постанова № 165**;
- Постанова Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 22 березня 2017 р. № 165» від 13.12.2017 № 1003;
- Постанова Кабінету Міністрів України «Про суми та склад витрат на відрядження державних службовців, а також інших осіб, що направляються у відрядження підприємствами, установами та організаціями, які повністю або частково утримуються (фінансуються) за рахунок бюджетних коштів» від 02.02.2011 № 98, **далі – Постанова № 98**;
- Порядок організації поїздок іноземних та українських експертів, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 07.11.2017 № 1355/31223 та затверджений наказом МЗС від 06.09.2017 № 380;
- Постанова Кабінету Міністрів України від 11.10.2016 № 710 «Про ефективне використання державних коштів», **далі – Постанова № 710**;
- Додаток до постанови Кабінету Міністрів України від 11.10.2016 № 710 «Заходи щодо ефективного та раціонального використання державних коштів, передбачених для утримання органів державної влади та інших державних органів, утворених органами державної влади підприємств, установ та організацій, які використовують кошти державного бюджету» **далі – Додаток № 710**;
- Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для реалізації заходів і проектів Українського інституту» від 05.06.2019 № 511, **далі – Постанова № 511**;
- Постанова Кабінету Міністрів України «Деякі питання функціонування державної установи "Український інститут"» від 05.06.2019 № 471, **далі – Постанова № 471**;
- Постанова Кабінету Міністрів України «Деякі питання здійснення розпорядниками (одержувачами) бюджетних коштів попередньої оплати товарів, робіт і послуг, що закуповуються за бюджетні кошти» від 04.12.2019 № 1070, **далі – Постанова № 1070**;
- Указ Президента України від 13.10.2006 № 875 «Про національну концепцію співпраці із закордонними українцями»;
- Постанова Кабінету Міністрів України від 17.11.2004 № 1531 «Про затвердження Порядку оформлення і видачі посвідчення закордонного українця»;
- Постанова Кабінету Міністрів України від 10.05.2018 № 344 «Про затвердження Державної програми співпраці із закордонними українцями на період до 2020 року», **далі – Постанова № 344**;
- Указ Президента України від 08.11.2019 № 837 «Про невідкладні заходи з проведення реформ та зміцнення держави»;
- Статут державної установи «Український інститут», нова редакція затверджена наказом МЗС від 27.01.2021 № 29, **далі – Статут УІ**;
- Стратегія ДУ «Український інститут» на 2020-2024 роки, **далі – Стратегія**;

- Закон України «Про публічні закупівлі» від 25.12.2015 № 922, **далі – Закон № 922**;
- Наказ Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України 15.04.2020 № 708 «Про затвердження Порядку визначення предмету закупівлі», **далі – Наказ № 708**.

Діяльність у сфері публічної дипломатії у межах Бюджетної програми 1401110 відбувається за **трьома напрямками**, на кожному з яких виконуються завдання відповідно до компетенцій підрозділу, що його курує. Бюджетні кошти використовуються в межах відповідних бюджетних призначень, згідно із затвердженими МЗС планами заходів. Щоквартально МЗС подає до Міністерства фінансів України інформацію про виконання плану заходів із результатами проведеного аналізу, поясненнями та висновками про виконання.

1. Напрямок «Забезпечення міжнародного позитивного іміджу України» (курує Департамент комунікацій та публічної дипломатії, **далі - ДПД**). Розпорядниками бюджетних коштів нижчого рівня є закордонні дипломатичні установи (**далі - ЗДУ**), які подають до куруючого департаменту обґрунтовані проєктні пропозиції до плану заходів МЗС. Проєкти проходять експертний відбір на предмет якості контенту та прозорості кошторису. До затвердженого плану заходів, з метою ефективного використання бюджетних коштів, протягом року можуть вноситися зміни. У межах Бюджетної програми 1401110 на зазначеному напрямку бюджетні кошти спрямовуються на заходи, відповідно до пп.1-6 п.4 «Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для фінансової підтримки забезпечення міжнародного позитивного іміджу України, забезпечення діяльності Українського інституту та здійснення заходів щодо підтримки зв'язків з українцями, які проживають за межами України», затвердженого Постановою № 165 (**далі - Порядок № 165**).

Протягом 2018-2020 років Бюджетною програмою 1401110 було профінансовано організацію і проведення 596 заходів у майже 70-ти країнах світу (щороку) на всіх континентах. Перевага у фінансуванні надавалася країнам, які є стратегічними партнерами України. Всі заходи відповідали поставленим перед МЗС політичним завданням і цілям, визначеними Політичним директором МЗС, і сприяли протидії російській антиукраїнській пропаганді, поширенню правдивої і позитивної інформації про Україну, запровадженню політичних та економічних санкцій проти Російської Федерації.

Ключовими заходами МЗС з просування українського публічного та культурного продукту за кордоном були проєкти на напрямках «Заходи на політичну та економічну тематику», «Мистецтво у контексті протидії російській агресії», «Популяризація українського кіномистецтва», «Мистецтво: виставки, експозиції, креативні індустрії, творчі фестивалі», «Підтримка провідних артистів та митців, міжнародні музично-мистецькі фестивалі», «Популяризація української друкованої книги», «Використання цифрової дипломатії для розміщення матеріалів у соціальних мережах системи МЗС», «Інформування світової громадськості про можливості навчання в Україні», «Просування української мови за кордоном».

У контексті зазначених напрямків, за підтримки ЗДУ, відбулися заходи за участю міжнародних політичних та економічних експертів (зокрема Галіфакський

міжнародний безпековий форум; «Белградський безпековий форум»), 13-та сесія Форуму з питань меншин Ради ООН з прав людини (США), Чесько-український форум партнерства під егідою Міністрів закордонних справ, Українсько-бельгійсько-люксембурзький бізнес-форум, участь колишніх в'язнів Кремля О.Сенцова та Р.Сущенка в міжнародних політичних заходах, участь українських експертів у реалізації іміджевого проекту в рамках Міжнародної платформи «Друзі деокупації Криму» (Угорщина), участь представників Меджлісу кримськотатарського народу у паралельному тематичному заході міністерського рівня щодо ситуації з правами людини на тимчасово окупованій території Автономної Республіки Крим, організованому делегацією України у співпраці з делегаціями Латвії та Литви у рамках Сегменту високого рівня 40-ї сесії Ради ООН з прав людини в Женеві, участь представників АР Крим у заходах за участю австрійських депутатів в Парламенті Австрії, участь українських письменників у заході українського осередку Міжнародного ПЕН-клубу в Ризі (Латвія) на тему ролі письменників у боротьбі проти пропаганди і за свободу слова у добу пост-правди); тематичні виставки відомих українських митців (зокрема Р.Мініна та І.Марчука); підтримка кіномистецтва на міжнародних кінофестивалях в Каннах, Берліні, «Оскар»; заходи з популяризації українського художнього та документального кіно, присвяченого подіям в зоні ООС (зокрема кампанія у 36 країнах з представлення фільму «Кіборги» режисера А.Сеїтаблаєва); надавалася інформаційно-іміджева підтримка українським колективам (зокрема Національному академічному ансамблю ім. П.Вірського, Оркестру Львівської Філармонії «INSO-Львів», Київському театру оперети); активна робота з підтримки книговидавничої галузі велася у контакті з Українським інститутом книги (участь України у міжнародних книжкових ярмарках у Франкфурті-на-Майні, Парижі, Лондоні, Празі тощо). У контексті розвитку цифрової дипломатії МЗС активувало роботу з підготовки контенту для розміщення в соціальних мережах системи МЗС, оскільки Інтернет є важливим інструментом для інформування світової спільноти та донесення позитивної інформації про Україну. МЗС розміщує в соціальних мережах Твітер, Фейсбук, Інстаграм інформаційні матеріали присвячені, у тому числі, культурному потенціалу України. Також було здійснено низку інформаційних кампаній, зокрема «#CorrectUA», «#KyivNotKiev» щодо коректного написання латиницею назви столиці України та інших українських міст, за результатами якої вже 65 міжнародних аеропортів використовують правильну транслітерацію українських топонімів, у тому числі іноземні авіаперевізники (WizzAir, Ryanair та Air France), медіахолдинги (The Guardian, Associated Press та ін.) та міжнародні організації (ЄС, МАГАТЕ, Рада США з географічних назв, ЮНЕСКО, СТВТО, IATA). У контексті залучення іноземних абітурієнтів до навчання в Україні проводилася кампанія «Study in Ukraine». На напрямі просування української мови за кордоном було створено проєкт із запровадження україномовних аудіогідів у провідних музеях Європи (зокрема в Museum Polin (Польща), Віденський палац Бельведер (Австрія), Лондонський Tower (В.Британія)).

За результатами інформування ЗДУ, завдяки активній роботі, що відбувалася в рамках Бюджетної програми 1401110, сприйняття та впізнаваність України в країнах перебування значно покращилися. Незважаючи на відсутність соціологічних досліджень, проведення яких при наявному фінансуванні є затратним, на це вказують позитивні відгуки про Україну в соціальних мережах

пересічних іноземних громадян, їхнє активне залучення до інформаційних кампаній МЗС, та, в першу чергу, політичні рішення на користь України урядів іноземних країн.

Зазначене вище підтверджує, що виконання ДПД плани заходів у 2018-2020 роках на іміджевому напрямку відповідало потребам та інтересам МЗС, узгоджувалися з цілями і завданнями стратегічних та програмних документів у сфері зовнішніх зносин, бюджетні кошти спрямовувалися на здійснення заходів з популяризації України за кордоном.

У Таблиці 1 наведено результативні показники проєктної діяльності ДПД на іміджевому напрямі за 2018-2020 роки.

Таблиця 1

Результативні показники іміджевого напрямку Бюджетної програми 1401110 у 2018-2020 рр.			
ЗАТРАТИ дол. США	ЗАГАЛЬНА кількість запланованих та реалізованих заходів	КІЛЬКІСТЬ ЗАХОДІВ ЗДУ, відповідно до плану заходів	ЕФЕКТИВНІСТЬ реалізовано в кінці року (зі змiнами до наказів)
2018 рік 928 348	Внесено до Плану заходів у 2018-2020 р. 761	2018 рік Заходів 197 ;	2018 рік внесено змін до наказу 10; загалом реалізовано заходів - 229;
2019 рік 1 065 283	Реалізовано із внесеними зміними 596	2019 рік Заходів 240 ;	2019 рік внесено змін до наказу 10; загалом реалізовано заходів 327
2020 рік : До секвестру кошторис становив 1 109 539 Після секвестру (II-IV квартал) 106 082	У 2020 р. через секвестр скасовано виконання 295 заходів	2020 рік : До секвестру було заплановано Заходів 323; Після секвестру залишилося (II-IV квартал) Заходів 32	2020 рік : Наказ № 32 від 22.01.20 (I квартал), внесено змін до наказу 0; реалізовано заходів 19 Після секвестру наказ № 187 від 06.05.20 (II-IV квартал); внесено змін до наказу 5, реалізовано 24 заходи; разом реалізовано 43 заходів

2. Напрямок «Підтримка зв'язків з українцями, які проживають за межами України» (курує Управління закордонного українства та гуманітарного співробітництва, далі - **УЗУГС**), структурний підрозділ МЗС, який, серед іншого, опікується питаннями виконання Бюджетної програми 1401110, у частині співпраці з закордонними українцями, застосовуючи програмно-цільовий метод бюджетного процесу, забезпечує використання бюджетних коштів з метою задоволення національно-культурних і мовних потреб українців, які проживають за межами держави.

Ціль діяльності на напрямі - задоволення національно-культурних і мовних потреб українців, які проживають за межами держави, забезпечення розвитку зв'язків із закордонними українцями та їх громадськими об'єднаннями.

Правове регулювання забезпечення МЗС та закордонними дипломатичними установами України національно-культурних і мовних потреб закордонних українців регламентується:

законами України: «Про дипломатичну службу», «Про закордонних українців», «Про забезпечення функціонування української мови як державної», «Про визнання пластового руху та особливості державної підтримки пластового, скаутського руху», «Про освіту»;

актами Президента України: «Про Національну концепцію співпраці з закордонними українцями», «Про невідкладні заходи з проведення реформ та зміцнення держави», «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 29.12.2016 «Про Доктрину інформаційної безпеки України», «Про невідкладні заходи щодо зміцнення державного статусу української мови та сприяння створенню єдиного культурного простору України», «Про заходи щодо сприяння розвитку пластового (скаутського) руху в Україні», «Про Стратегію національно-патріотичного виховання»;

актами Уряду України: «Про затвердження плану заходів щодо зміцнення національної єдності, консолідації українського суспільства та підтримки ініціатив громадськості у зазначеній сфері», «Про затвердження плану заходів з реалізації першого етапу (до 2022 року) Стратегії популяризації української мови до 2030 року «Сильна мова - успішна держава», «Про заходи з увічнення пам'яті захисників України на період до 2025 року».

УЗУГС через ЗДУ щорічно готує План заходів МЗС з реалізації Бюджетної програми 1401110 з урахуванням завдань, що визначені вищенаведеними нормативно-правовими актами, а саме: забезпечення розвитку зв'язків з закордонними українцями та їх громадськими об'єднаннями; надання громадським організаціям (осередкам) закордонних українців організаційної, методичної, технічної та іншої допомоги в їх діяльності; надання фінансової підтримки для виконання заходів, що здійснюються громадськими організаціями закордонних українців, зокрема форумів, конгресів, конференцій, семінарів за участю закордонних українців в Україні та за кордоном; поширення української мови у світі та сприяння в задоволенні мовних потреб закордонних українців і громадян України, які проживають або тимчасово перебувають за межами України; створення та функціонування за кордоном закладів освіти, у яких навчання здійснюється українською мовою або вивчається українська мова; організація та проведення фестивалів, форумів, зустрічей, олімпіад, конкурсів та інших культурно-мистецьких і освітніх заходів в Україні та за кордоном, у тому числі за участю творчих колективів України та закордонних українців; зміцнення інформаційних зв'язків з українською діаспорою, сприяння збереженню її етнокультурної ідентичності; реформування системи взаємовідносин з українською діаспорою шляхом забезпечення більш тісної співпраці та проведення ефективних заходів, зокрема в рамках комунікацій «від людини до людини»; участь у міжнародних культурних заходах з метою представлення національної культури та ідентичності; запровадження міжнародних культурних фестивалів в Україні з метою популяризації української культури та розвитку комунікацій «від людини до

людини»; забезпечення підтримки та популяризації української мови за кордоном; створення умов для забезпечення реалізації громадянами права на одержання інформації українською мовою, у тому числі через друковані засоби масової інформації (пресу), рекламу, розширення україномовного інформаційного простору, у тому числі за кордоном; підтримки культурного розмаїття, розвитку міжнародного культурного співробітництва, інтеграції української культури у світовий культурний простір; сприяння міжнародній діяльності пластових (скаутських) організацій України, реалізації їх програм та проектів, спрямованих на співпрацю з відповідними міжнародними інституціями, поширення позитивного іміджу України у світі; сприяння залученню представників української громадськості за кордоном, організацій закордонних українців до проведення заходів, спрямованих на зміцнення національної єдності та консолідацію українського суспільства; захист мовних прав осіб, які мають українське етнічне походження або є походженням з України, у країнах їх проживання, зокрема права на навчання українською мовою та її вивчення в закладах освіти цих країн; сприяння класам у закладах освіти держав перебування закордонних українців, у яких навчання здійснюється українською мовою або вивчається українська мова, та громадським організаціям закордонних українців, статутною діяльністю яких є просвітницька діяльність, у реалізації їх ініціатив щодо викладання української мови та українознавчих предметів; проведення форумів учнів суботніх та недільних шкіл, що функціонують при громадських організаціях закордонних українців; упорядкування та утримання в належному стані меморіальних комплексів, пам'ятників і меморіальних дощок на честь захисників України, а також їх місць поховань, у тому числі за кордоном, зокрема напередодні державних свят та пам'ятних дат; організація, проведення заходів з відзначення ювілейних, пам'ятних та історичних дат, міжнародних днів, пов'язаних із вшануванням пам'яті захисників України та покладанням квітів на могилах захисників України, у тому числі закордонними дипломатичними установами України, зокрема до Дня пам'яті та примирення, Дня Незалежності України, Дня пам'яті захисників України, які загинули в боротьбі за незалежність, суверенітет і територіальну цілісність України, та Дня захисника України.

Особливістю реалізації вищенаведених цілей та завдань є наявність **Державної програми** співпраці з закордонними українцями на період до 2020 року, затвердженої Постановою № 344, забезпечення виконання якої МЗС здійснює за рахунок та в межах коштів Бюджетної програми 1401110.

Аналіз виконання Держпрограми у 2018-2020 роках свідчить, що переважно вдалося успішно реалізувати низку заходів, спрямованих на досягнення мети Програми – забезпечення поглиблення співпраці із закордонними українцями шляхом підвищення ефективності роботи органів виконавчої влади із закордонними українцями та їх громадськими організаціями, спрямованої на збереження національної самобутності та сприяння задоволенню національно-культурних і мовних потреб закордонних українців, використання потенціалу української діаспори для формування позитивного іміджу України у світі, просування економічних інтересів нашої держави, утворення груп, що сприяють реалізації інтересів нашої держави за кордоном, популяризації української мови та культури, забезпечення всебічної практичної підтримки органами влади країн

проживання закордонних українців подальшої інтеграції України до європейської спільноти.

Використання бюджетних коштів здійснюється відповідно до Порядку № 165 і спрямовується на заходи громадських організацій закордонних українців, відповідно до пп.7-16 п.4. Зокрема, було використано бюджетних коштів у 2018 р. - 772284 дол.США, у 2019 р. - 841804,81 дол.США, у 2020 р. - 70132,88 дол.США.

Відповідно до Порядку № 165, розпорядниками бюджетних коштів нижчого рівня є закордонні дипломатичні установи України, а одержувачами - громадські організації закордонних українців (далі – ГО ЗУ), офіційно зареєстровані у державах перебування (на сьогодні, сформовано перелік таких громадських організацій (понад 500), розміщений на сайті МЗС). Зазначені ГО ЗУ мають відповідати критеріям для визначення одержувачів коштів, а саме:

- наявність реєстрації ГО ЗУ відповідно до законодавства держави перебування, підтвердженої відповідними документами;

- активна робота ГО ЗУ з збереження української національної ідентичності, популяризації української мови, літератури, культури, історії та традицій українського народу, активна проукраїнська діяльність з відстоювання національних інтересів України, а також ефективна співпраця з закордонною дипломатичною установою України;

- обґрунтованість пропозицій ГО ЗУ щодо необхідності надання їй фінансової підтримки із зазначенням інформації про захід, цільову аудиторію, технічні параметри його проведення, фінансові розрахунки, строки його проведення та очікувані результати.

У Таблиці № 2 наведено інформацію про використання бюджетних коштів за напрямками, визначеними Порядком № 165 у рамках Бюджетної програми 1401110.

Якість виконання планів заходів МЗС з реалізації Бюджетної програми 1401110 та звітів, у частині співпраці з закордонними українцями, свідчить про досягнення поставлених цілей. Проведені заходи сприяли поширенню об'єктивної інформації про Україну, підвищили рівень обізнаності про ситуацію в Україні, сприяли співпраці з ГО ЗУ у контексті донесення ключових сигналів; збереженню та промоції української мови; підтримці українського шкільництва за кордоном, зокрема суботніх/недільних шкіл, що функціонують при громадських організаціях закордонних українців, перелік яких сформовано УЗУГС; національно-патріотичному вихованню молоді української громади, зокрема для впорядкування за кордоном місць поховань (місць пам'яті) видатних українців; підняттю у державах перебування ролі ГО ЗУ, як організаторів заходів тощо.

Прикладами актуальності та узгодженості цілей і завдань державної політики, є заходи, присвячених міжнародному визнанню Голодомору 1932-1933 років в Україні геноцидом Українського народу та вшанування пам'яті жертв Голодомору, наслідком чого є, зокрема прийняття протягом 2018-2020 років на регіональному та муніципальному рівнях у Великій Британії, Канаді, Іспанії, Португалії та США документів або політичних заяв щодо визнання Голодомору або вшанування пам'яті жертв Голодомору; видання збірників міжнародних документів «Міжнародне визнання Голодомору 1932 – 1933 років в Україні та вшанування пам'яті жертв», до якого увійшли копії оригіналів документів щодо визнання Голодомору та вшанування пам'яті жертв, які були ухвалені парламентами і

місцевими органами влади держав світу, та міжнародними організаціями. Одним з результатів реалізації заходів ГО ЗУ для підтримки суботніх/недільних шкіл, що функціонують при ГО ЗУ, можна зазначити успішне складання річного оцінювання та ЗНО учнями таких шкіл.

Таким чином, плани заходів МЗС на 2018-2020 роки, у частині співпраці із закордонними українцями, були ефективними, відповідали потребам та інтересам отримувачів коштів, узгоджувалися з цілями і завданнями, визначеними стратегічними та програмними документами у сфері зовнішніх зносин, бюджетні кошти спрямовувалися на здійснення заходів з ГО ЗУ.

Відповідно до визначеної розпорядженням Уряду України від 03.03.2020 № 212 цілі проведення огляду витрат державного бюджету у сфері зовнішніх зносин у частині Бюджетної програми 1401110 (удосконалення механізму використання бюджетних коштів, що спрямовуються на здійснення заходів з забезпечення позитивного іміджу України та заходи з підтримки зв'язків з українцями, які проживають за межами України) УЗУГС:

1. Підготувало пропозиції до проєкту про внесення змін до Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для фінансової підтримки забезпечення міжнародного позитивного іміджу України, забезпечення діяльності Українського інституту та здійснення заходів щодо підтримки зв'язків з українцями, які проживають за межами України, затвердженого Постановою №165, у частині уточнення та розширення переліку заходів щодо співпраці з ГО ЗУ, виду робіт, на які можуть бути спрямовані бюджетні кошти, ефективного фінансування/співфінансування ГО ЗУ, які є не прибутковими громадськими організаціями, що зареєстровані у державах перебування, зокрема щодо:

- надання фінансової підтримки ГО ЗУ для проведення за кордоном науково-освітніх та культурно-просвітницьких заходів, зокрема форумів, конференцій, семінарів, лекцій українських експертів за участю закордонних українців з метою формування національного мовно-культурного простору на основі утвердження державної мови, збереження національно-культурної, мовної ідентичності закордонних українців (у тому числі, оплата оренди приміщень, а також транспортних послуг, проживання, харчування експертів з України);

- надання фінансової підтримки ГО ЗУ, статутною діяльністю яких передбачено освітню діяльність, для популяризації української мови, літератури, культури, історії, традицій українського народу, зокрема для викладання української мови та інших предметів українською мовою, у тому числі шляхом оплати оренди приміщень на зазначену мету;

- надання фінансової підтримки ГО ЗУ для організації у державах перебування дитячих таборів для закордонних українців з метою їхнього ознайомлення з національними традиціями, українською мовою, літературою, історією України (оплата оренди приміщень, транспортних послуг, проживання, харчування);

- надання фінансової підтримки ГО ЗУ, статутною діяльністю яких передбачено проведення освітньої діяльності, для удосконалення компетентності представників таких організацій шляхом проходження ними короткотермінових спеціальних курсів, семінарів з української мови та літератури, а також українознавчих предметів, які проводяться Міністерством освіти і науки у порядку, визначеному законодавством України (оплата добових, транспортних послуг та проживання

розраховуватиметься для можливої участі одного представника від ГО ЗУ один раз на рік);

- фінансове забезпечення проведення в Україні щорічного форуму учнів суботніх/недільних шкіл, що функціонують при ГО ЗУ (оплата оренди приміщення, транспортних послуг, добових, проживання, харчування, виготовлення інформаційних матеріалів, придбання витратних матеріалів, канцелярських, господарських товарів та інших, пов'язаних з організацією форуму). Організація щорічного форуму учнів суботніх/недільних шкіл, що функціонують при ГО ЗУ, здійснюватиметься у порядку, визначеному МЗС;

- фінансове забезпечення проведення в Україні форуму представників/керівників суботніх/недільних шкіл, що функціонують при ГО ЗУ, статутною діяльністю яких передбачено проведення освітньої діяльності (оплата оренди приміщення, транспортних послуг, добових, проживання, харчування, виготовлення інформаційних матеріалів, придбання витратних матеріалів, канцелярських, господарських товарів та інших, пов'язаних з організацією форуму). Організація щорічного форуму представників/керівників суботніх/недільних шкіл, що функціонують при ГО ЗУ здійснюватиметься у порядку, визначеному МЗС;

- фінансове забезпечення проведення в Україні заходів за участю представників ГО ЗУ (автохтонних українців), організація яких здійснюватиметься у порядку, визначеному МЗС;

- установити, що розпорядник бюджетних коштів нижчого рівня за напрямками, визначеними підпунктами 1-22 пункту 4 цього Порядку, може здійснювати попередню оплату (70% від загальної суми) одержувачам бюджетних коштів виключно на цілі, визначені договорами про закупівлю товарів, робіт і послуг, у тому числі, у разі закупівлі товарів, робіт і послуг у нерезидентів України, якщо вони не виробляються (не видаються) в Україні, у тому числі на оплату оренди приміщень, поштових та транспортних послуг, добових, проживання, харчування, виготовлення інформаційних матеріалів, придбання навчально-методичною та українською художньою літературою, фото-, аудіо-, відеопродукцією, предметами національної символіки.

2. У зв'язку з завершенням дії Державної програми співпраці з закордонними українцями на період до 2020 року, МЗС було розроблено проєкт Концепції Державної цільової програми співпраці з закордонними українцями на період до 2023 року, яка визначить напрями співпраці з закордонними українцями, що стануть фундаментом для Державної цільової програми співпраці з закордонними українцями.

Завдання, регламентовані нормативно-правовими актами, прийняті протягом 2020 року, будуть відображені у Державній цільовій програмі співпраці з закордонними українцями на період до 2023 року, про що зазначено у проєкті Концепції Державної цільової програми співпраці з закордонними українцями на період до 2023 року (проєкт Концепції розміщено на сайті МЗС для громадського обговорення).

Таблиця 2

**Огляд витрат за Бюджетною програмою 1401110, у частині співпраці
із закордонними українцями, за 2018-2020 рр.**

Напрямок використання коштів	2018			2019			2020		
	Передбачено Планом заходів МЗС (дол.США)	Фактично використано (дол.США)	Залишок (дол.США)	Передбачено Планом заходів МЗС (дол.США)	Фактично використано (дол.США)	Залишок (дол.США)	Передбачено Планом заходів МЗС (дол.США)	Фактично використано * (дол.США)	Залишок * (дол.США)
Надання фінансової підтримки громадам закордонних українців для проведення за кордоном науково-освітніх заходів, зокрема форумів, конференцій, семінарів за участю закордонних українців.	46900	38200	8700	69180	67099	2081	3700	2667	1033
Надання фінансової підтримки громадам закордонних українців для забезпечення випуску громадами періодичних видань, підготовки та трансляції теле- та радіопрограм, підтримання інтернет-ресурсів громад закордонних українців, розміщення публікацій з української тематики в засобах масової інформації за кордоном.	103680	98180	5500	99365	81933,39	17431,61	14200	13815	385
Надання фінансової підтримки громадам закордонних українців для впорядкування за кордоном місць поховань (місць пам'яті) видатних українців, забезпечення належного догляду за пам'ятниками, пам'ятними знаками, меморіальними дошками, що присвячені видатним діячам української історії, науки і культури та історичним подіям,	102825	97125	5700	71250	69001	2249	6560	6016	544

а також прилеглої до зазначених об'єктів території.									
Надання фінансової підтримки громадам закордонних українців на умовах співфінансування для організації дитячих таборів для закордонних українців з метою їх ознайомлення з національними традиціями, українською мовою, літературою, історією України.	106070	89070	17000	80000	73297,06	6702,94	0	0	0
Надання фінансової підтримки громадам закордонних українців для забезпечення навчальних закладів з вивченням української мови та осередків культури друкованою, фото-, аудіо-, відеопродукцією, предметами національної символіки	80800	75300	5500	50970	46309,01	4660,99	9800	9238	562
Надання фінансової підтримки громадам закордонних українців для проведення за кордоном культурно-мистецьких заходів, зокрема фестивалів, свят мистецтв, експозицій, вечорів і тижнів українського мистецтва, у тому числі кіно, української пісні та поезії, концертів творчих колективів.	195059	178259	16800	313100	293713,66	19386,34	21800	18651	3149
Надання фінансової підтримки громадам закордонних українців для видання наукових, публіцистичних, художніх творів та збірок для громад закордонних українців, а також творів закордонних українців, здійснення перекладу творів української літератури іноземними мовами.	88175	75600	12575	69295	55380	13915	8003	7753	250
Надання фінансової підтримки громадам закордонних українців для популяризації української мови, літератури, культури, історії, традицій українського народу, в тому числі для викладання української мови, а також інших предметів українською мовою	103750	99050	4700	146355	139238,69	7116,31	13221	11542,8	1678,12
Надання фінансової підтримки громадським організаціям закордонних українців для	29000	21500	7500	18405	15833	2572	3396	450	2946

виготовлення та встановлення меморіальних дощок, присвячених видатним діячам української історії, науки і культури та історичним подіям.									
Всього коштів:	856259	772284	83975	917920	841804,81	76115,19	80680	70132,88	10547,12

2. Напрямок «Діяльність Українського інституту»

Метою діяльності Державної установи «Український інститут» (далі - УІ) є зміцнення міжнародного авторитету України засобами культурної дипломатії, яка є складовою публічної дипломатії, підвищення впізнаваності України у світі через заходи і проекти у галузі культури, освіти, науки, креативних індустрій та інших сферах; популяризація української мови за кордоном тощо.

УІ – окремий суб'єкт господарювання у сфері впливу МЗС, що формує та реалізує свою діяльність на підставі Плану заходів, який погоджується Наглядовою радою та МЗС. Напрями, механізми та порядки використання бюджетних коштів УІ та ДПД МЗС концептуально відрізняються. Використання бюджетних коштів здійснюється за різними напрямками, що дозволяє уникнути задвоєння коштів під час планування заходів.

УІ - розпорядник бюджетних коштів нижчого рівня. На зазначеному напрямку бюджетні кошти спрямовуються на заходи, відповідно до п. 5 «Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для реалізації заходів і проектів Українського інституту», затвердженого Постановою № 511, (далі – **Порядок № 511**). Також Бюджетною програмою 1401110 фінансується поточна діяльність УІ як бюджетної установи.

У звітному періоді відбулося статутне становлення УІ: створення та прийняття нормативно-правових актів для ефективного виконання статутних завдань; зняття заборони на збільшення фактичної чисельності штатного розпису з 12 до 60 осіб тощо. УІ своєчасно розпочинає та проводить процедури закупівель; оперативно реагує на зміни умов у законодавстві та нормативно правових актах; звітує в повному обсязі як розпорядник коштів нижчого рівня.

Серед найпопулярніших реалізованих проектів - у секторі кіно (19%), академічна програма (14,3%), за напрямом “Дослідження та аналітика” (11,9%), “Кроссекторальні програми” (11,9), музика (9,5%) та візуальне мистецтво (9,5%).

У Таблицях 3 і 4 наведено інформацію та обґрунтування про виконання програмної діяльності та про якісні показники УІ.

Таблиця 3

Інформація про реалізацію програмної діяльності УІ у 2018-2020 роках				
Період	План заходи	Виконання Заходів	Розбіжності	Обґрунтування
2018	49	16	- 33	Відхилення пов'язане із низкою організаційних питань на етапі створення та становлення УІ, а саме: за результатами проведеного відкритого конкурсу лише у серпні 2018 року було призначено на посаду генерального директора, штат працівників установи укомплектовувався протягом серпня-грудня 2018 року. План заходів УІ на 4 квартал 2018 р. було затверджено у жовтні Наглядовою радою. Для ефективного та повноцінного виконання статутних завдань УІ виникла необхідність внесення змін до чинних нормативно-правових актів

2019	91	85	- 6	прийняття Постанов № 471 та № 511, розблокувало програмну діяльність УІ. Протягом I півріччя 2019 року УІ не мав можливості повноцінно реалізувати заходи і проекти через відсутність належної кількості штатних працівників та порядку використання бюджетних коштів. Враховуючи зазначене, частину заходів і проектів було перенесено на 2020 рік.
2020	63	64	+ 1	Враховано продовження та посилення карантинних обмежень через світову пандемію COVID-19. Більшість заходів і проектів було переформатовано в режим онлайн або дистанційні формати. Через неможливість організації закордонних поїздок для проведення творчих резиденцій у країнах Європи і Північної Америки, відповідне фінансування було спрямовано на розробку та промоцію інформаційних матеріалів, розроблення відео-роликів, антологій, онлайн-каталогів та онлайн-курсів, промоцію результатів досліджень тощо

Таблиця 4

Інформація про якісні показники			
Показники / Роки	2018	2019	2020
Кількість країн, охоплених заходами і проектами	--	12	21
Аудиторія, залучена до проектів, заходів	--	752,0 тис	566,0 тис
Охоплена аудиторія (з урахуванням аудиторії каналів ЗМІ та соціальних мереж	--	10 млн	--
Потенційна аудиторія (кількість користувачів, що мали можливість хоча б один раз мати контакт з публікацією, що пов'язана з УІ) -	--	--	26 млн.

Таблиця 5

Фінансування за секторами та напрямками відповідно у 2020 році.			
Сектор	Сума з Фактичні витрати, тис грн		К-ть проектів у рамках 64-х заходів
Академічні програми	4309,8	23,3%	12
Візуальне мистецтво	2999,69	16,2%	8
Громадянське суспільство	531,06	2,9%	2
Дослідження та аналітика	2128,7	11,5%	10
Кіно	2115,55	11,4%	16
Кроссекторальні програми	1907,87	10,3%	10
Література	265,81	1,4%	4
Музика	2326,47	12,6%	8

Перформативні мистецтва	1379,2	7,4%	5
Розвиток культурної дипломатії	151,74	0,8%	6
Українська мова	397,17	2,1%	3
Загальний підсумок	18513,06		84

УІ – є організацією, що має системотворчу роль у міжнародній репрезентації України через потенціал культурної дипломатії. Діяльність установи спрямована на покращення розуміння і сприйняття України у світі та розвиток її культурних зв'язків з іншими країнами.

Культурна дипломатія – один з видів публічної дипломатії та невід'ємна частина політики «м'якої сили». Виокремлення сфери культурної дипломатії як напряму зовнішньої політики пов'язане з усвідомленням культури як джерела сили і спроможності держави на міжнародній арені.

Специфіка діяльності Українського інституту, умови роботи з нерезидентами, вимагають тривалішого горизонту планування та здійснення попередньої оплати на строк, що перевищує три місяці, зокрема (у таблиці наведено приклади):

№	Захід (проект)	Очікуваний результат	Розмір попередньої оплати
1.	«Забезпечення створення драматургічного тексту та режисерської експлікації документального інтерактивного перформансу «Crimea, 5 a.m.» на основі письмового літературного твору «Творча режисерсько-драматургічна концепція документального інтерактивного перформансу «Crimea, 5 a.m.» Наталі Ворожбит, Анастасії Косодій, Альберта Сардаряна та Дмитра Костюминського» в рамках інформаційно-мистецької кампанії з привернення уваги до в'язнів сумління на Кримському півострові»	Це надважливий проект із широким охопленням, здатний на високому рівні привернути увагу світової громадськості до політичних репресій і переслідувань, а також генерувати запит на взаємодію з українським мистецьким сектором	Попередня оплата 48%: забезпечення допоміжних робіт, розшифровування інтерв'ю, оплата оренди відео та звукозаписувального обладнання
2.	«Організація підготовчого етапу та проведення мистецького конкурсу для перекладачів з української мови на мови світу у партнерстві з Міжнародним ПЕН-клубом»	Мета: підтримка і відзначення подвижницької роботи перекладачів з української мови на мови світу, які відкривають світу українську літературу	Попередня оплата 70%. Укладено договори на такі послуги: розроблення механізму конкурсу, форми заявок, формування капітулі-комунікаційні послуги (забезпечення комунікації з капітулою та подавачами заявок), комунікаційного

			супроводу (поширення інформації про конкурс, презентації), письмовий переклад, послуги з розроблення візуальної айдентики, послуги з оцінювання заявок
3.	«Підготовка та реалізація програми підтримки українських студій за кордоном та проведення мистецького конкурсу»	Програма критично важлива для актуалізації України та української спадщини за кордоном, посилення вивчення України закордонними науковцями та дослідженнями, транслявання українського порядку денного та історичних наративів серед фахових закордонних спільнот	У договорах з партнерами передбачено попередню оплату для роботи команд авторів, розробників матеріалів, дослідницьких команд тощо
4.	«Представлення сучасних українських музикантів на міжнародному музичному фестивалі Waves Vienna у м. Відень»	Знаковий захід, який відбувся у онлайнформаті у вересні 2020 року, мав широкий розголос, Україна була фокусною країною на знаковому музичному фестивалі	Попередня оплата 50%. Укладено договори на такі послуги: оренди концертного приміщення, оренди обладнання, забезпечення виконання технічних райдерів музикантів, відеозйомку

УІ здійснює свою діяльність та фінансове планування на основі річного плану заходів. Міжнародні та національні заходи УІ є різноманітними за змістом, форматом, тематичним спрямуванням, тривалістю, містом чи країною проведення, що робить предмет закупівлі унікальним для кожного заходу.

УІ здійснюються інформаційні та іміджеві заходи у відповідь на виклики, породжені інформаційною війною Росії проти України, а також для оперативного реагування на негативну чи недостовірну інформацію про Україну. Терміновість закупівель, пов'язаних із цими заходами, не завжди дозволяє дотримуватися термінів, визначених законодавством.

Хотілося б звернути увагу, що значний обсяг проєктів УІ реалізується за кордоном із залученням резидентів інших країн, які діють у іншому правовому полі, визначеному законодавством іноземної країни. У зв'язку із цим, на практиці реалізувати норми, передбачені ЗУ «Про публічні закупівлі», обираючи серед нерезидентів, діяльність яких регламентується іншим законодавством, і замовляючи надання послуг де-факто в іншій країні, неможливо, оскільки у відкритих торгах, які організовує УІ, нерезиденти участі не беруть, а обрання резидентів для надання послуг за кордоном в рамках реалізації таких заходів призводить до підвищення вартості таких послуг, оскільки послуги надаються не напряму, а через посередників.

При цьому показовим, є норма, визначена підпунктом 2 частини 5 ЗУ «Про публічні закупівлі», який передбачає, що дія цього закону не поширюється на

товари, роботи і послуги, закупівля яких здійснюється закордонними дипломатичними установами України, оскільки закупити у відповідності до цього закону за кордоном серед нерезидентів і з іншою юрисдикцією неможливо.

Тож, внесення змін до ЗУ «Про публічні закупівлі» дасть можливість зекономити бюджетні кошти, оскільки до надання послуг залучатимуться безпосередньо нерезиденти, які надають послуги в тій чи іншій країні, без використання посередницьких структур, які є резидентами і мають можливість взяти участь у процедурах закупівель, які проводяться відповідно до ЗУ «Про публічні закупівлі».

У свою чергу, збільшення терміну попередньої оплати до 9 місяців нівелює ризики виникнення додаткових збитків, в тому числі внаслідок несвоєчасного чи часткового виконання зобов'язань контрагентами, оскільки в більшості випадків закордонні проекти є довгостроковими і реалізуються впродовж 3-6 місяців, а використати попередню оплату та надати звіт наданих послуг необхідно протягом 3 місяців, що на практиці виявляється неможливим.

Таким чином, визначений тримісячний строк попередньої оплати створює підстави для невиконання умов договорів контрагентами, які у більшості є нерезидентами, що, в свою чергу, спричиняє ризики, зокрема репутаційні, та можливу необхідність залучення додаткових бюджетних коштів для відшкодування збитків, завданих неналежним виконанням зобов'язань.

Крім того, додана вартість проектів та заходів у майбутньому призведе до залучення інвестицій через підвищення позитивного іміджу України з використанням інструменту реалізації проектів культурної дипломатії.

У Таблиці 6 подано узагальнену інформацію про використання бюджетних коштів у період 2018-2020 років на всіх напрямках Бюджетної програми 1401110.

Таблиця 6
тис. грн.

НАПРЯМИ ВИКОРИСТАННЯ БЮДЖЕТНИХ КОШТІВ ВІДПОВІДНО ДО ПАСПОРТУ БЮДЖЕТНОЇ ПРОГРАМИ 1401110				
№	СТАТТІ ВИТРАТ	2018	2019	2020 секвестр
ВИДІЛЕНІ КОШТИ:		77 000,0	122 761,5	54 667,7
НЕВИКОРИСТАНІ КОШТИ:		27 267,8	21 652,4	5 462,6
НАПРЯМОК: «ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МІЖНАРОДНОГО ПОЗИТИВНОГО ІМІДЖУ УКРАЇНИ»				
1.	Забезпечення інформаційно-іміджевої та протокольної підтримки участі України у міжнародних заходах, розміщення тимчасових експозицій, підготовки та демонстрації ознайомчих інформаційних матеріалів, проведення заходів культурної дипломатії, а також інформаційно-роз'яснювальних заходів (форумів, конференцій, експертних засідань за круглим столом, прес-заходів), які мають політико-іміджеве спрямування	22 557,5	22 214,6	658,4
2.	Організація ознайомчих поїздок та прес-турів в Україну іноземних експертів, представників засобів масової інформації та інших діячів, які є фахівцями з питань, пов'язаних з Україною та позитивно впливають на формування громадської думки в іноземних державах	4 278,6	4 392,3	353,7
3.	Розміщення публікацій та інформаційних матеріалів з української тематики і зовнішньополітичного характеру у провідних зарубіжних засобах масової інформації, включаючи електронні засоби масової інформації, інтернет-ресурси, а також у соціальних мережах (на платній основі з використанням механізмів поширення реклами)	2 773,3	3 783,2	282,5
4.	Забезпечення розроблення дизайну, професійного перекладу, виготовлення та розміщення друкованих і аудіовізуальних інформаційних та іміджевих матеріалів, теле- і радіопрограм та адаптації відповідної продукції для потреб цільової аудиторії з метою формування позитивного іміджу України, а також доставки такої продукції до закордонних дипломатичних установ	3 512,1	1 973,7	1 357,7
Всього:		33 121,5	32 363,8	2 652,3
Невикористані кошти:		7 904,8	2 931,5	-15,2

НАПРЯМОК: «ПІДТРИМКА ЗВ'ЯЗКІВ З УКРАЇНЦЯМИ, ЯКІ ПРОЖИВАЮТЬ ЗА МЕЖАМИ УКРАЇНИ»				
5.	Надання фінансової підтримки громадам закордонних українців для проведення за кордоном науково-освітніх заходів, зокрема форумів, конференцій, семінарів за участю закордонних українців	1 708,2	1 511,0	180,5
6.	Надання фінансової підтримки громадам закордонних українців для забезпечення випуску громадами періодичних видань, підготовки та трансляції теле- та радіопрограм, підтримання інтернет-ресурсів громад закордонних українців, розміщення публікацій з української тематики в засобах масової інформації за кордоном	2 736,6	2 765,0	377,9
7.	Надання фінансової підтримки громадам закордонних українців для впорядкування за кордоном місць поховань (місць пам'яті) видатних українців, забезпечення належного догляду за пам'ятниками, пам'ятними знаками, меморіальними дошками, що присвячені видатним діячам української історії, науки і культури та історичним подіям, а також прилеглої до зазначених об'єктів територій	3 022,3	1 749,8	156,8
8.	Надання фінансової підтримки громадам закордонних українців для популяризації української мови, літератури, культури, історії, традицій українського народу, в тому числі для викладання української мови, а також інших предметів українською мовою	2 937,4	3 992,0	391,2
9.	Надання фінансової підтримки громадам закордонних українців на умовах співіснування для організації дитячих таборів для закордонних українців з метою їх ознайомлення з національними традиціями, українською мовою, літературою, історією України	3 249,4	2 650,8	00,0
10.	Надання фінансової підтримки громадам закордонних українців для забезпечення навчальних закладів з вивченням української мови та осередків культури друкованою, фото-, аудіо-, відеопродукцією, предметами національної символіки	2 458,3	1 331,1	121,3
11.	Надання фінансової підтримки громадам закордонних українців для проведення за кордоном культурно-мистецьких заходів, зокрема фестивалів, свят мистецтв, експозицій, вечорів і тижнів українського мистецтва, у тому числі кіно, української пісні та поезії, концертів творчих колективів	5 154,2	7 599,6	493,5
12.	Надання фінансової підтримки громадам закордонних українців для виготовлення та встановлення за кордоном меморіальних дощок, присвячених видатним діячам української історії, науки і культури та історичним подіям	1 063,6	507, 6	78,8
13.	Надання фінансової підтримки громадам закордонних українців для видання наукових, публіцистичних, художніх творів та збірок для громад закордонних українців, а також творів закордонних українців, здійснення перекладу творів української літератури іноземними	2 174,1	2 114,7	99,2

	мовами			
14.	Виготовлення бланків посвідчень закордонного українця	166,8	183,0	169,2
15.	Оплата витрат, пов'язаних із закупівлею іноземної валюти і оплата банківських послуг	119,3	251,1	73,0
Всього:		24 790,2	24 655,7	2 141,4
Невикористані кошти		4 510,6	2 852,0	129,3
НАПРЯМОК: «УКРАЇНСЬКИЙ ІНСТИТУТ»				
16.	Забезпечення діяльності Українського інституту	18 805,4	22 672,0	29 578,2
17.	Реалізація заходів і проєктів Українського інституту, спрямованих на розвиток міжнародної співпраці і міжнародних обмінів, популяризацію за кордоном української культури, мови, освіти, науки, досвіду державотворення і побудови громадянського суспільства; організацію культурно-мистецьких, міждисциплінарних, дослідницьких, інформаційно-просвітницьких, іміджевих, протокольних і освітніх заходів	00,0	37 825,0	15 408,5
18.	Організація Українським інститутом творчих резиденцій за кордоном та в Україні	00,0	3 475,0	1 320,0
19.	Організація Українським інститутом поїздок та прес-турів іноземних і вітчизняних діячів культури, освітян, науковців, представників засобів масової інформації та громадянського суспільства, експертів в Україну, в межах України і за кордон	00,0	1 150,0	238,5
20.	Розроблення, виробництво, розміщення і поширення Українським інститутом друкованої продукції, фото- і відеоматеріалів, телевізійних виробів, відео- та звукозаписів, блогів, публікацій, інформаційних і рекламних матеріалів	00,0	620,0	2 500,0
21.	Погашення кредиторської заборгованості за поточними видатками, зареєстрованими в органах Державної казначейської служби станом на 01.01.2020	00,0	00,0	825,3
Всього:		18 805,4	65 742	49 870,5
Невикористані кошти:		14 852,4	15 868,9	5 348,5

Варто взяти до уваги, що 2020 рік не є показовим через карантинні обмеження, пов'язані із світовою пандемією COVID-19, які спричинили секвестр і скасування великої кількості проєктів, визначених планами заходів за напрямками, а також переведення заходів в онлайн формат.

II. Узагальнена інформація про результати оцінки ефективності реалізації державної політики та відповідних витрат державного бюджету з відповідними висновками щодо:

- актуальності та узгодженості цілей і завдань державної політики, визначених стратегічними і програмними документами**

На сучасному етапі основним стратегічним документом, що визначає стратегічні та операційні цілі розвитку сфери публічної дипломатії, є Програма діяльності Кабінету Міністрів України, затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 12.06.2020 № 471, зокрема:

За пунктом 17.5. Публічна дипломатія та просування позитивного іміджу України у світі визначено такі основні завдання:

- Протидія антиукраїнським інформаційним кампаніям за кордоном засобами публічної дипломатії.
- Підготовка та проведення інформаційних кампаній для ознайомлення та популяризації української культури за кордоном.
- Забезпечення об'єктивного, всебічного і збалансованого інформування іноземної аудиторії про суспільно значущі події в Україні, офіційну внутрішню і зовнішню політику, прогрес у впровадженні реформ та позицію держави.
- Розширення географії діяльності державної установи "Український інститут".

Цілями Публічної дипломатії МЗС є закріплення гарантованого обсягу державної підтримки заходів, спрямованих на створення ефективної системи просування української публічної дипломатії у світі; покращення позитивного іміджу держави за кордоном, підтримки; забезпечення відчуття етнічних українців своєї приналежності до України із збереженням культурного різноманіття.

Очікуваним результатом реалізації вказаних завдань є:

1. Виконання річних програмних заходів із забезпечення міжнародного позитивного іміджу України.
2. Підвищення рівня інформаційної присутності України в іноземних засобах масової інформації та соціальних мережах, подолання хибних стереотипів у ставленні до України.
3. Широка культурна презентація України у світі через медійні та онлайн-платформи з великою аудиторією, а саме Вікіпедію, Facebook, YouTube, Google, інші спеціалізовані ресурси.

- відповідності витрат бюджету пріоритетам державної політики, визначеним стратегічними і програмними документами**

Фінансова підтримка розвитку публічної дипломатії МЗС надається щороку у межах граничного обсягу фінансової підтримки на покриття поточних витрат, не забезпечених власними доходами, а також на здійснення видатків розвитку, що спрямовуються на забезпечення діяльності та зміцнення матеріально-технічної бази УІ. Витрати бюджету відповідають встановленим вимогам, правильності та повноти їх розрахунку у бюджетних документах.

Бюджетні кошти у звітному періоді використовувалися ЗДУ та УІ у межах відповідних бюджетних призначень, встановлених законом про Державний бюджет України на відповідний рік, і з урахуванням відповідності паспорту бюджетної програми. У 4 кварталі 2019 року в УІ було проведено аудит незалежною аудиторською компанією за 2018 рік та 1-3 квартали 2019 р. Порушень в зазначених питаннях не виявлено.

Наявні підходи до реалізації державної політики, здійснення витрат з державного бюджету за вказаною бюджетною програмою відповідають пріоритетам державної політики, що визначені стратегічними і програмними документами.

Водночас, наявний механізм реалізації державної політики в частині використання бюджетних коштів у цілому потребує удосконалення з урахуванням сучасних потреб розвитку публічної дипломатії держави за кордоном.

- відповідності витрат бюджету встановленим вимогам, правильності та повноти їх розрахунку в бюджетних документах

При складанні паспортів Бюджетної програми 1401110, звітів про її виконання, результатів оцінки ефективності проведених заходів МЗС дотримується відповідного методологічного підходу до розрахунків обсягів бюджетних коштів, визначеного Міністерством фінансів України, а також вимог бюджетного законодавства.

Використання бюджетних коштів відбувається згідно з вимогами, встановленими Міністерством фінансів України, та бюджетним законодавством України.

Кошти, що виділяються, використовуються згідно з вимогами Постанов № 165 та № 511 у межах встановлених бюджетних призначень та граничних розмірів.

Варто зазначити, що за Бюджетною програмою 1401110 видатки на напрямі покращення позитивного іміджу України за кордоном були передбачені в МЗС лише з 2017 року, а для УІ – з 2018 року.

З метою уникнення подвоєння фінансування видатків на кожному напрямі складається окремий план заходів, який відповідає поставленим завданням МЗС.

Одним із принципів програмної діяльності УІ, що зафіксований у Стратегії на 2020-2024 роки, є ефективність, тобто передбачення оптимального співвідношення залучення необхідних ресурсів та очікуваного впливу на досягнення результатів.

- зв'язку між витраченими коштами та отриманим результатом

Чинні Порядки використання бюджетних коштів № 165, № 511 та Додаток № 710 потребують внесення змін, які би модернізували виділення бюджетних коштів для реалізації проєктів за кордоном.

При плануванні та використанні бюджетних коштів враховуються показники результативності проведених заходів, а саме: кількість реалізованих проєктів, залучених учасників та відвідувачів, здійснених публікацій у закордонних ЗМІ тощо.

Фінансова підтримка Бюджетної програми 1401110 у частині УІ крім проєктної діяльності спрямовується на оплату праці, оплату комунальних послуг та енергоносіїв, інші поточні витрати на утримання установи.

Підхід до планування та використання бюджетних коштів свідчить про наявність зв'язку між вкладеними бюджетними коштами та фактично отриманим результатом.

Щодо ґендерного аналізу бюджетної програми, то програма є ґендерно нейтральною та не враховує потреби жінок та чоловіків та/або їхніх груп. Провести відповідне спостереження щодо кількості відвідувачів за ознаками статі та віку не є можливим через специфіку проведення заходів.

- **ефективності надання публічних послуг за рахунок бюджетних коштів, рівня забезпечення потреб, задоволення інтересів отримувачів/користувачів і надавачів публічних послуг**

ЗДУ не надають платних (публічних) послуг. Представлення проєктів відбувається на безоплатній основі і є неприбутковим.

Рівень забезпечення потреб, інтересів отримувачів/користувачів публічних послуг неможливо оцінити через те, що результативні показники, зазначені у бюджетних документах, не визначають такі показники.

Згідно з даними аналізу, споживачі надавали перевагу відвідуванню експозицій, перформансів, театральних вистав, фестивалів тощо. Водночас, специфіка проєктів публічної дипломатії МЗС полягає у проведенні заходів з політичної тематики на міжнародних майданчиках, таких як НАТО, ООН, представництва міжнародних організацій, міжнародні політичні форуми, зустрічі на найвищому рівні. Інструментарієм для створення необхідного інформаційного фону у країнах проведення зазначених політичних заходів для ЗДУ є власні проєкти, які фінансуються Бюджетною програмою 1401110 (наприклад, інформаційні кампанії тощо).

- **повноти (інформативності) та якості документів, що формуються головним розпорядником бюджетних коштів і застосовуються у бюджетному процесі (бюджетні запити, паспорти бюджетних програм тощо)**

МЗС забезпечує складання бюджетних запитів для подання Міністерству фінансів України відповідно до Бюджетної декларації та вимог інструкцій з підготовки бюджетних запитів з урахуванням планів діяльності на середньостроковий період, звітів про виконання паспортів бюджетних програм, результатів оцінки ефективності бюджетних програм, висновків про результати контрольних заходів, проведених органами, уповноваженими на здійснення контролю за дотриманням бюджетного законодавства (ст. 35 Бюджетного кодексу України).

Під час складання бюджетного запиту на плановий та наступні за плановим два бюджетні періоди МЗС дотримується методологічного підходу до розрахунків обсягів бюджетних коштів.

Інформація у бюджетних документах головного виконавця Бюджетної програми 1401110 МЗС є інформативною та актуальною.

Бюджетні документи, що формуються МЗС як головним виконавцем бюджетної програми і застосовуються у бюджетному процесі, розроблені відповідно до вимог бюджетного законодавства.

- ефективності системи управління бюджетними коштами

Проведений огляд витрат Бюджетної програми 1401110 показав необхідність здійснити таке:

1. виокремити бюджет УІ в окрему бюджетну програму;
2. не допускати скорочення фінансування Бюджетної програми 1401110;
3. удосконалити наявний механізм надання фінансової підтримки громадам закордонних українців через внесення змін до Порядку № 165;
4. при розподілі обсягів бюджетних коштів на наступні роки передбачити кошти на зміцнення матеріально-технічної бази УІ та, у майбутньому, його закордонних філій;
5. відкрити закордонні філії УІ;
6. забезпечити відображення в статистичних даних (кількість учасників, публікацій в ЗМІ тощо);
7. удосконалити та підвищити низку механізмів управління бюджетними коштами УІ, відповідно до проблематики і пропозицій, викладених у розділі IV.

III. Варіанти досягнення цілі огляду

1. Опис варіанта 1

1.1. Назва варіанта «Розподіл видатків державного бюджету для надання фінансування за трьома напрямками у рамках однієї Бюджетної програми 1401110. Актуалізація нормативно-правових актів.»

1.2. Завдання, спрямовані на реалізацію варіанта: Варіантом пропонується внесення необхідних змін до Постанов № 165, № 511, № 710 з метою актуалізації державних актів, що дозволить удосконалити наявний механізм реалізації державної політики у сфері публічної дипломатії в частині надання фінансової підтримки забезпечення міжнародного позитивного іміджу України, забезпечення діяльності УІ та здійснення заходів щодо підтримки зв'язків з українцями, які проживають за межами України, а також сприятиме підвищенню рівня забезпечення потреб отримувачів/користувачів публічних послуг, підвищенню рівня ефективності використання бюджетних коштів, розширенню переліку заходів, виду робіт, ефективного фінансування/співфінансування ГО ЗУ, які є не прибутковими, що зареєстровані у державах перебування.

1.3. Прогноз очікуваного впливу реалізації варіанта на сферу: Фінансування в межах однієї бюджетної програми 1401110 відкриває можливості для максимального освоєння коштів, їх гнучкого використання протягом звітного періоду з урахуванням потреб за кожним окремим напрямом, зокрема здійснення, у разі необхідності, перерозподілу видатків бюджету між напрямками використання бюджетних коштів. Зазначене сприятиме підвищенню ефективності реалізації планів заходів за бюджетною програмою в цілому та недопущенню утворення значних залишків коштів на рахунках.

Об'єкти впливу	Очікуваний вплив
Отримувачі/користувачі публічних послуг: Іноземна, українська аудиторія, громадські організації закордонних українців.	Позитивний вплив Збереження цілісності Бюджетної програми 1401110 розширить можливості головного розпорядника коштів і створить умови для максимального вирішення фінансових потреб на кожному напрямі, що позитивно впливатиме на своєчасність виконання завдань МЗС у зовнішньополітичній сфері та ефективність надання публічних послуг за кордоном.
Надавачі публічних послуг: ЗДУ, УІ	Позитивний вплив Бюджетні асигнування надаються зважаючи на фактичні результативні показники попереднього звітного періоду, таким чином очікується збільшення якісних результатів за визначеного обсягу бюджетних коштів.
Гендерна рівність	Відсутні негативні наслідки та ризики.

Інфраструктура надання послуг:	Немає впливу
Екологія	Немає впливу на екологію.

1.4. Фінансово-економічне обґрунтування варіанта

Фінансування відбувається відповідно до бюджетної декларації з уточненнями на 2022-2024 роки потреб для забезпечення реалізації проєктної діяльності, та окремо для УІ – господарської, зокрема пропонується вийти на такі показники: Імідж 2022 - 93 754,8 тис. грн. 2023 - 107 625,8 тис. грн. 2024 - 147 359,8 тис. грн. Закордонні українці 2022 - 47 794,8 тис. грн. 2023 - 48 343,5 тис. грн. 2024 - 49 558,7 тис. грн. Український інститут 2022 - 89 978,3 тис. грн. 2023 - 127 157,5 тис. грн. 2024 - 139 861,6 тис. грн.

Реалізація запропонованого Варіанта 1 не потребує додаткових бюджетних асигнувань (крім прогнозованих) чи кардинальних змін до законодавства (крім актуалізації відповідно до поточної ситуації).

1.5. Ризики реалізації варіанта

Ризик	Шляхи запобігання/мінімізації ризику
Відсутній	

1.6. Заходи, відповідальні виконавці та строки їх реалізації

Назва заходу	Відповідальний виконавець	Строк реалізації	Індикатор виконання
Внесення змін до Постанови № 165	ДПД, УЗУГС МЗС	2021 рік	Прийняття постанови зі змінами
Внесення змін до Постанови № 511	УІ, МЗС	2021 рік	Прийняття постанови зі змінами
Внесення змін до Постанови № 710	УІ, МЗС	2021 рік	Прийняття постанови зі змінами
Внесення змін до наказу Мінфін № 333 від 12.03.2012	ДПД, УІ, МЗС	2021 рік	Внесені зміни до Наказу
Внесення змін до Закону України «Про публічні закупівлі» № 922-19 частина 5 статті 3	УІ, МЗС	2021-2022 роки	Прийняття змін до Закону в частині 5 статті 3

2. Опис варіанта 2

2.1. Назва варіанта «Фінансування заходів УІ, як розпорядника бюджетних коштів нижчого рівня, за окремою бюджетною програмою. Актуалізація нормативно-правових актів.»

2.2. **Завдання, спрямовані на реалізацію варіанта:** Виокремлення бюджету УІ в окрему бюджетну програму. Внесення необхідних змін до Постанов № 511, № 165, Додатку № 710 та Закону № 922 з метою приведення нормативних актів до сучасних вимог. Розглянути можливість перерозподілу коштів між різними напрямками програми, визначеними Постановою №1 65, без попереднього погодження з і Міністерством фінансів України і з подальшим йому звітуванням.

2.3. **Прогноз очікуваного впливу реалізації варіанта на сферу:** Здійснення планування діяльності УІ та структурних підрозділів МЗС має відбуватися з більшою ефективністю, зокрема очікується спрощення процедури затвердження паспорта бюджетної програми та забезпечення сталого процесу фінансування і уникнення ризику зменшення фінансування на користь іншого учасника бюджетної програми. Підвищення рівня забезпечення потреб, задоволення інтересів отримувачів/користувачів публічних послуг; підвищення рівня ефективності використання бюджетних коштів.

Об'єкти впливу	Очікуваний вплив
Отримувачі/користувачі публічних послуг: українська, іноземна аудиторія: інституційні та індивідуальні представники культури, освіти та науки, громадського суспільства	Позитивний вплив Запропоноване розщеплення бюджетної програми створить умови для максимального довготривалого планування за кожним напрямом, що позитивно впливатиме на своєчасність виконання поставлених завдань у зовнішньополітичній сфері та ефективності надання публічних послуг в Україні та за кордоном.
Надавачі публічних послуг: УІ	Позитивний вплив Бюджетні асигнування надаються зважаючи на фактичні результативні показники попереднього звітного періоду, таким чином очікується збільшення якісних результатів за визначеного обсягу бюджетних коштів. Спрощення процедури затвердження паспорта бюджетної програми.
Гендерна рівність	Відсутні негативні наслідки та ризики.
Інфраструктура надання послуг	Позитивний вплив Велика кількість стейкхолдерів, чия діяльність формує образ України в світі.

Екологія	Відсутні негативні наслідки та ризики.
----------	--

2.4. Фінансово-економічне обґрунтування варіанта

Фінансування відбувається відповідно до бюджетної декларації з уточненнями в наступних роках потреби для забезпечення 1) утримання установи; 2) проведення проєктів та заходів; 3) функціонування закордонних філій.

Структурні підрозділи МЗС фінансуються лише в частині програмної діяльності, в той час як УІ фінансує програмну діяльність (КЕКВ 2282), утримання установи та, у перспективі, функціонування філій (2100, 2210, 2240, 2250, видатку розвитку).

Повна потреба УІ на 2022 рік відповідно до бюджетної декларації на 2022-2024 роки складає 89 978,3 тис. грн, з них витрати на програмну діяльність – 47 820,0 тис. грн; на утримання установи – 42 158,3 тис. грн (з них заробітна плата з нарахуваннями – 33 278,4 тис. грн, видатки розвитку – 662,8 тис. грн).

Розподіл коштів між учасниками програми не завжди відповідає потребам фінансування УІ. Пропорційний механізм розподілу коштів між трьома учасниками порівну – не враховує всіх реалій, всіх видів діяльності УІ.

Ефективна діяльність УІ полягає в сталості та взаємодії з великою кількістю закордонних та українських партнерів. Це дозволить масштабувати заходи і проєкти, що уможливить збільшити вплив УІ.

Виділення фінансування УІ в окрему бюджетну програму сприятиме більшому залученню співінвестицій та потенційних інвесторів; гарантованій позитивній динаміці фінансування УІ; довгостроковому партнерству; підвищенню рівня довіри до УІ.

За прогнозами УІ, залучена, охоплена та потенційна цільова аудиторія значно збільшиться; співінвестиції значно зменшать собівартість заходів і проєктів, що сприятиме збільшенню їхньої кількості. У результаті – зростання репутаційного капіталу України як в Україні, так і за кордоном, позитивні зміни в сприйнятті, поведінці, ставленні, тобто в досягненні поставлених перед УІ статутних завдань.

2.5. Ризики реалізації варіанта

Ризик	Шляхи запобігання/мінімізації ризику
Можлива затримка при унормуванні нормативно-правової бази	Розробити чіткий алгоритм дій із зазначенням відповідальних осіб та часових проміжків

2.6. Заходи, відповідальні виконавці та строки їх реалізації

Назва заходу	Відповідальний виконавець	Строк реалізації	Індикатор виконання
Внесення змін до Постанови № 511	УІ, МЗС	2021 -2022	Прийняття постанови зі змінами
Внесення змін до Постанови № 710	УІ, МЗС	2021	Прийняття постанови зі змінами
Внесення змін до наказу Міністерства фінансів України № 333 від 12.03.2012	ДПД, УІ, МЗС	2021 рік	Внесені зміни до Наказу
Внесення змін до Закону України «Про публічні закупівлі» № 922-19 частина 5 статті 3	УІ, МЗС	2021-2022 роки	Прийняття змін до Закону в частині 5 статті 3

IV. Порівняння варіантів

Критерії порівняння	Варіант 1	Варіант 2
Вплив на витрати та надходження бюджету	Немає впливу	Немає впливу
Сильні сторони	Фінансування трьох напрямів у межах однієї Бюджетної програми 1401110 надає максимальної мобільності головному розпоряднику коштів у освоєнні виділених державою асигнувань та можливості для їх гнучкого та раціонального використання протягом звітного періоду з урахуванням потреб кожного напрямку. Зокрема, впливає на уникнення річних фінансових залишків, що призводить до виконання поставлених Урядом завдань на неналежному рівні	Зростання репутаційного капіталу України. Збільшення результативних показників. Залучення співінвестицій. Підсилення фінансової сталості УІ та гарантія довгострокового планування проєктів
Слабкі сторони	Відсутні	Відсутні
Ризики	Відсутні	Відсутні
Інші	Відсутні	Відсутні

Пропозиції робочої групи щодо оптимального варіанта для досягнення цілі огляду

Аналіз реалізації Бюджетної програми 1401110 у 2018-2020 роках свідчить про виконання поставлених перед МЗС завдань та успішну реалізацію заходів. Водночас, висновки проведеного аналізу та запропоновані пропозиції щодо досягнення цілі огляду витрат вказують на таке:

Варіант № 2 «Фінансування заходів УІ, як розпорядника бюджетних коштів нижчого рівня, за окремою бюджетною програмою. Актуалізація нормативно-правових актів» надає більші можливості для УІ, як розпорядника бюджету нижчого рівня.

З метою реалізації зазначеного варіанта, для оптимізації діяльності УІ пропонується привести у відповідність нормативно-правові акти з питань реалізації державної політики, актуалізувати чинні та, за необхідності, розробити нові нормативно-правові акти, що мають на меті розширення можливостей для діяльності УІ, зокрема вбачається за необхідне вирішити такі питання:

1. Питання терміну попередньої оплати

Проблематика: Постанова № 1070 передбачає термін попередньої оплати 3 місяці в межах бюджетного року. Сукупність і специфіка статутних завдань УІ, умови роботи з нерезидентами вимагають тривалішого горизонту планування та здійснення попередньої оплати на строк, що перевищує три місяці.

Пропозиція: внести зміни до Постанови № 511 щодо збільшення терміну попередньої оплати з 3 до 9 місяців, та надання дозволу здійснювати попередню оплату не лише протягом поточного бюджетного періоду.

2. Питання уможливлення проведення заходів з відзначення пам'ятних та історичних дат, ювілеїв і вшанування пам'яті видатних осіб та інших подій тощо

Проблематика: Постановою № 710 заборонено використання бюджетних коштів на проведення заходів з відзначення пам'ятних та історичних дат, ювілеїв підприємств, установ та організацій, а також ювілеїв і вшанування пам'яті видатних осіб та інших подій. Водночас, проєктна діяльність УІ присвячена, у тому числі, пам'ятним та історичним подіям, ювілеям відомих українців. Такі заходи і проєкти є важливим інструментом культурної дипломатії з популяризації у світі знакових діячів української культури, історії та науки і сприяє кращому розумінню України та формування її позитивного іміджу у світі.

Пропозиція: внести зміни до п. 16 Додатку № 710 у частині включення заходів та проєктів УІ до переліку, на які не поширюється обмеження, передбачене цим пунктом.

3. Питання прав на об'єкти інтелектуальної власності

Проблематика: Питання прав на об'єкти інтелектуальної власності є одним із першочергових у статутній діяльності УІ. Існує потреба у створенні об'єктів інтелектуальної власності (п.2.3. Статуту УІ), зокрема вебсайтів, навчальних матеріалів, художніх творів, фільмів, публікацій тощо, а також набутті виключних майнових прав на такі об'єкти, створені коштом держаного бюджету.

Наразі видатки, пов'язані з набуттям виключних майнових прав на об'єкти інтелектуальної власності, здійснюються за КЕКВ 3160, а загалом діяльність УІ з реалізації заходів і проєктів - за КЕКВ 2282. Під час планування державного бюджету Міністерством фінансів України не враховується специфіка діяльності УІ та його потреби в частині капітальних видатків за КЕКВ 3160 на придбання виключних

майнових прав на об'єкти інтелектуальної власності, створені для проведення заходів (концерти, відео, художні твори тощо) та їх подальшого використання.

Пропозиція: внести зміни до наказу Міністерства фінансів України від 12.03.2012 № 333 «Про затвердження Інструкції щодо застосування економічної класифікації видатків бюджету та Інструкції щодо застосування класифікації кредитування бюджету», в частині надання дозволу здійснювати видатки на придбання та/або очищення виключних майнових прав на об'єкти інтелектуальної власності, створені під час проведення заходів, за КЕКВ 2282, відповідно до затвердженого плану заходів та порядку використання коштів за Бюджетною програмою 1401110.

4. Потреба в упорядкуванні нормативної бази з питань публічних закупівель

Проблематика: 1) Порядок визначення предмету закупівлі, встановлений Наказом № 708, поширюється лише на заходи УІ, які проводяться за кордоном, що ускладнює організацію заходів УІ в Україні. 2) Для результативної діяльності УІ в частині формування позитивного іміджу України за кордоном є необхідність замовлення послуг високої якості (друк, виконання художніх творів, організація іміджевих заходів, художній переклад, візуальний дизайн, виготовлення фільмів тощо), що виключає принцип максимальної економії (ст. 5 Закону № 922) під час вибору підрядника, оскільки є високий ризик залучення контрагентів, які пропонують нижчу ціну, але якість послуг яких не відповідає заявленим вимогам. 3) Переважна більшість заходів і проєктів УІ відбуваються за кордоном. Процедури закупівель, визначені Законом № 922, складно застосувати для діяльності за межами України та для роботи з нерезидентами. Ці особливості також характерні для ЗДУ, на які саме з таких міркувань не поширюється дія Закону № 922.

Пропозиція: внести зміни до Закону № 922 та доповнити перелік випадків, на які не поширюється дія Закону (частина 5 статті 3), таким пунктом: «товари, роботи і послуги, закупівля яких здійснюється в рамках реалізації заходів і проєктів державної установи УІ».

5. Відсутність нормативно-правових актів, що унеможливорює здійснення статутних завдань УІ, а саме:

Проблематика: Надання грантів/використання коштів, передбачених у державному бюджеті для здійснення УІ заходів з підтримки проєктів. Наразі постанови КМУ регулюють зазначені питання для Українського культурного фонду, Українського інституту книги тощо. Відсутня загальна нормативно-правова база та механізм надання грантів бюджетними установами.

Пропозиція: розробити загальний нормативно-правовий акт щодо врегулювання зазначених питань.

6. Викладання української мови на базі закордонних філій УІ, партнерських організацій, проведення заходів з метою підвищення видимості української мови в світі, престижності її вивчення, зацікавленості іноземців до вивчення української мови.

Пропозиція: унормувати питання викладання за кордоном української мови як іноземної.

V. Окремі позиції членів робочої групи.

Є.Ангел

Окрема думка подана відповідно до пункту 7 глави VI, Наказу Міністерства фінансів України «Про огляди витрат державного бюджету» від 23.10.2019 № 446, з огляду на не підтримку підготовленого звіту.

Звіт не містить всієї необхідної інформації, яка потрібна для якісного звіту з огляду витрат. Тому висвітлюю декілька критичних моментів:

- Більшу частину звіту присвячено опису, а не аналізу поточного стану речей.
- У звіті запропоновано фактично розділити програму на кілька програм, що суперечить підходу щодо скорочення їхньої кількості.
- У сценаріях фактично йдеться про фінансування двох програм на старих принципах. Натомість мало йтися про визначення саме ефективних підходів до фінансування, а також правильних і доцільних ключових показників їх ефективності.
- Відсутня деталізація необхідних заходів, слабких сторін та ризиків в рамках обох варіантів.

На мою думку, звіт не може бути підтриманий, оскільки впровадження його рекомендацій не буде сприяти підвищенню ефективності використання бюджетних коштів. Звіт не досягає повною мірою цілі проведення огляду витрат.

Е.Луценко:

Аналізуючи результати реалізації заходів за Бюджетною програмою 1401110 прийшла до висновків щодо її безумовної доцільності.

Заплановані і проведені в рамках програми заходи є доволі ефективними у створенні позитивного іміджу України на міжнародній арені. Доцільність заходів публічної дипломатії посилюється тим, що Росія, яка веде гібридну війну проти України витрачає величезні ресурси задля очорнення нашої держави. На мою думку, МЗС України має доволі малі фінансові ресурси для роботи за кордоном. Дуже важливо, мати можливість для довготривалих проєктів, що, безумовно, потребує сталого фінансування, що надасть можливість Україні значно яскравіше заявити про себе, як про державу з високим науковим, освітнім і культурним потенціалом; країну, яка будує демократичну європейську державу і дотримується європейських цінностей.

Наразі через брак більшого фінансування МЗС має обмежені можливості. Пропоную в межах існуючого фінансування не розпорошувати кошти на діяльність в усіх країнах, де є дипломатичні представництва України, а зосередитися на країнах-партнерах, які відіграють важливу роль, в тому числі, на вирішення вступу України до ЄС і НАТО, а також в допомозі боротьби з країною-агресором і поверненні окупованих територій України.

О.Оверчук

Відповідно до Розпорядження № 212-р МЗС було доручено провести огляд витрат державного бюджету у сфері зовнішніх зносин у частині фінансової підтримки забезпечення міжнародного позитивного іміджу України, забезпечення діяльності державної установи “Український інститут”, заходів щодо підтримки зв'язків з українцями, які проживають за межами України. **Ціль проведення огляду витрат** - удосконалення механізму використання бюджетних коштів, що

спрямовуються на здійснення заходів із забезпечення позитивного міжнародного іміджу України та заходи з підтримки зв'язків з українцями, які проживають за межами України.

Звіт, підготовлений відповідною робочою групою, не досягає повною мірою цілі проведення огляду витрат.

При цьому варіанти 1 та 2 досягнення цілі огляду витрат не деталізують запропоновані зміни до нормативно-правових актів, що позбавляє можливості в повній мірі забезпечити їх реалізацію.

Основні проблеми

Неефективний механізм планування та управління коштами державного бюджету.

Неефективне планування результативних показників паспорту бюджетної програми (більшість кількісних показників є завищеними).

Поточний стан.

Видатки загального фонду державного бюджету за Бюджетною програмою 1401110 за 2018 – 2020 роки:

Тис. грн

Рік	План	Звіт	Відхилення
2018	77 000,0	49 732,2	-27 267,8
2019	122 761,5	101 109,1	-21 652,4
2020	54 667,7	49 408,8	-5 258,9

Ключові результативні показники паспорту Бюджетної програми 1401110 за 2018 – 2019 роки:

2018	План	Звіт	Відхилення
Заходи, спрямовані на презентацію України та підтримку проектів міжнародного обміну, здійснених Українським інститутом	49	16	-33
Організовані ознайомчі поїздки та прес-тури іноземних експертів, представників ЗМІ	42	40	-2
Кількість публікацій та інформаційних матеріалів з української тематики у провідних зарубіжних ЗМІ	40	29	-11
Кількість підготовлених та випущених громадами закордонних українців періодичних видань, теле- та радіопрограм	58	54	-4
Кількість організованих та проведених за кордоном науково-освітніх заходів	36	25	-11
Кількість проведених за кордоном культурно-мистецьких заходів	117	114	-3
2019	План	Звіт	Відхилення
Проведені заходи і проекти Українського інституту, спрямовані на розвиток міжнародної співпраці і міжнародних обмінів	61	55	-6
Організовані на умовах співфінансування дитячі табори для закордонних українців з метою їх ознайомлення з національними традиціями	35	29	-6
Кількість підготовлених та випущених громадами закордонних українців періодичних видань, теле- та радіопрограм	71	65	-6
Організовані та проведені за кордоном науково-освітні заходи	39	32	-7
Кількість виданих наукових, публіцистичних, художніх творів та збірок для громад закордонних українців	41	33	-8

Пропозиції

З метою удосконалення механізму використання бюджетних коштів, що спрямовуються на забезпечення позитивного міжнародного іміджу України та підтримки зв'язків з українцями, які проживають за межами України пропонується:

- вдосконалити механізм планування та розподілу МЗС бюджетного фінансування між напрямками використання бюджетних коштів, забезпечуючи орієнтацію на ключові показники ефективності при визначенні таких обсягів фінансування;
- з метою уникнення розпорошеності коштів державного бюджету забезпечити оптимізацію кількості заходів за Бюджетною програмою 1401110;
- переглянути результативні показники за Бюджетною програмою 1401110 з метою включення в паспорт бюджетної програми тих результативних показників, які забезпечать об'єктивну характеристику затрат, дадуть можливість оцінити ефективність бюджетної програми, ступінь досягнення поставленої мети та виконання завдань програми.

Реалізацію зазначених пропозицій пропонується здійснити в рамках запропонованого в звіті Варіанта 1 досягнення цілі огляду витрат.

О.Сагайдак:

Пропозиції щодо вирішення проблемних питань Бюджетної програми 1401110

1. Аналіз діяльності підрозділів МЗС в рамках бюджетної програми свідчить про наявність дублювання функцій в напрямках проведення культурних заходів, недостатню обізнаність департаментів щодо планів діяльності інших та певну неузгодженість у плануванні та проведенні заходів, розвитку культурних ініціатив.

Рекомендація. Розділити функції, узгодити зони відповідальності. Підтримую ініціативу УІ щодо виділення їхнього кошторису в окрему бюджетну програму. Проте, незалежно від цього рішення, пропоную на рівні річного-трирічного планування узгодити між підрозділами: функції, пріоритетні напрямки, способи ефективної взаємодії і взаємного посилення.

2. На брак коштів і скорочення фінансування скаржаться всі підрозділи МЗС. Усвідомлюючи необхідність розвитку культурної і публічної дипломатії як інструментів взаємодії зі світом та важливість посилення впливу закордонних українців на політику держав зсередини, дуже суттєвою є адвокація програми всередині України, перш за все перед тими, хто затверджує бюджетні програми. Проте, показники звітування, якими оперують напрямки закордонного українства та публічної дипломатії, унаочнюють лише кількість проведених/скасованих заходів і витрачені/невитрачені кошти. Оперуючи такими даними складно довести ефективність і аргументувати необхідність збільшення фінансування.

Рекомендація. Використати досвід УІ та УКФ, розробити методологію планування й аналізу діяльності, критерії оцінки ефективності. Зокрема, розробити форму опису ініціатив/заходів/проектів, яка б включала інформацію про пряму/непряму цільові аудиторії, короткострокові/довгострокові результати, комунікаційну стратегію тощо. Критерії мають допомагати оцінити вплив події, продемонструвати кількісні і якісні показники результатів програм.

3. Бюджетна програма передбачала можливість використання коштів за 6 напрямками. Протягом 3 років кошти фактично не використовувалися за такими напрямками: аналітичні та соціологічні дослідження; створення веб-сайтів, іншого цифрового контенту. Причинами нехтування формальними можливостями були в першому випадку (дослідження) - висока вартість послуг за кордоном, в другому - неузгодженість нормативних актів, віднесення сайтів до капітальних витрат. Ефективність планування на основі аналізу видається очевидною, а витрати на реалізацію запланованого - раціональними в середньо і довгостроковій перспективі. Необхідність мати сучасне/актуальне діджитальне відображення, сталу комунікацію на інтернет платформах, в різних соціальних мережах стала безумовною, особливо з огляду на обмеження оффлайн взаємодії.

Рекомендація. Розробити план аналізу фокусних країн, аудиторій, тем, напрямків з урахуванням стратегічних задач МЗС та можливості залучення закордонних партнерів. Передбачити ресурси - технічні, кадрові, грошові та запропонувати необхідні зміни нормативних актів, щоб забезпечити відображення публічної та культурної дипломатії України в світовому інформаційному полі.

С.Боршош:

1. Для вдосконалення обліку досягнених результатів та пов'язаних витрат за Бюджетною програмою 1401110 **рекомендується переглянути розділ 11 «Результативні показники бюджетної програми» - презентувати у паспорті програми показники залежно від рівня очікуваних результатів.** Наразі паспорт програми містить перелік показників на рівні «продукту» та «якості». Натомість, рекомендується переосмислити показники та представляти їх у парадигмі управління, орієнтованого на результат (result-based management), а саме: чітко показувати як досягнення тих чи інших показників «продукту» (напр. кількість заходів, кількість глядачів, кількість залучених організацій діаспори) призведуть до результатів вищого рівня – наслідків та впливу діяльності за програмою (напр. %% населення країни А, що позитивно ставиться до України, медійні показники схвальної мистецької критики щодо тих чи інших культурних заходів, тощо).

Показники – як і мета та завдання наразі – мають корелювати та відповідати ряду нормативних-правових актів, які є «арковими» для планування діяльності за програмою, наприклад (але не виключно), Постанові КМУ від 30.03 2016 № 281 Положення про Міністерство закордонних справ України, ЗУ від 01.07.2010 № 2411-VI про засади внутрішньої і зовнішньої політики, Указом Президента України від 14.09.2020 № 392/2020 про Рішення РНБО Про Стратегію національної безпеки України тощо.

Рекомендується забезпечити адаптивність самої програми у її відношенні щодо законодавчих актів, які визначають зовнішню та безпекову політики України, а саме у випадках їх змін чи оновлень. Така адаптивність має супроводжуватись тяглістю – недопущення скасування фінансування уже розпочатих проектів чи активностей (якщо час таких є детермінований).

Таке організаційне переосмислення вартуватиме часу та зусиль в межах МЗС та причетних установ, втім це може значно підвищити розуміння очікуваних результатів і їхнє досягнення як таке. Дана програма безпосередньо пов'язана з захистом національних інтересів та безпеки держави в умовах гібридних воєн, тому

внутрішня робота щодо переосмислення та нового визначення показників для досягнення мети та завдань є питанням не розвитковим, а безпековим для держави.

2. Попри обґрунтованість обох Варіантів 1 і 2, описаних вище, вбачається за доцільніше виділити фінансування УІ в окрему бюджетну програму, основна мета та пов'язані показники результатів якої будуть узгоджуватись зі Стратегією УІ, що затверджується в установленому порядку (згідно зі Статутом УІ).

За результатами роботи Робочої групи, стало зрозумілим, що фінансування програми та усіх її компонентів є доцільним та потрібним; усі три умовні напрямки програми є визначальними, при цьому кожна з них має свою ключову місію – причина існування або *raison d'être* (нижче наведені місії не є цитатою законодавства чи статутних документів, радше передають коротку сутність):

- міжнародна репрезентація України через потенціал культури (в т.ч. мови) для Українського Інституту,
- комеморація, політика пам'яті та робота діаспорою для заходів щодо підтримки зв'язків із закордонними українцями,
- підвищення обізнаності та сили бренду України – для публічної дипломатії.

Помічено, що цільові аудиторії – та відповідні активності – можуть дещо перетинатись на практиці. Рекомендовано детально проаналізувати цільові аудиторії та завдання задля яких працюють відповідальні підрозділи, та чітко розділити між ними сфери їхньої відповідальності (один з рекомендованих методів – аналіз клієнтського ряду). У випадках, де цільові аудиторії неunikнено накладаються (напр. закордонні українці, що вивчають українську мову), – рекомендується чітко узгоджувати та розділяти роботу у сфері між підрозділами.

3. Скорочення фінансування програми через пандемію COVID-19 суттєво вплинуло на досягнення будь-яких середньострокових та довгострокових результатів. У той час, коли скорочення витрат зі збереженням очікуваних середньострокових та довгострокових результатів може говорити про підвищення ефективності та продуктивності, у такої дії в певний момент настає зворотній ефект: за умови значного скорочення фінансування ймовірність досягнути будь-яких результатів зменшується у непропорційному відношенні. Відтак, очікувати на будь-які досягнення не доведеться, особливо коли йдеться про зміни на рівні поведінки чи сприйняття цільових груп, або тих чи інших структурних змін (англійський еквівалент – outcome level).

Робоча група неодноразово спостерігала за критичним впливом зменшення фінансування у 2020 р. на очікувані результати вищого регістру (outcome and impact level), а також обсягів діяльності за програмою. 2020 рік став роком «онлайн», а потреба у просуванні іміджу, захисті репутації, культури та пам'яті України збільшується: населення планети, особливо європейських та північноамериканських країн, більше часу проводить біля екранів, отже, піддається ще більшому впливу інструментів інформаційної війни проти України.

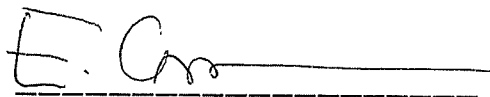
Отже, «можливість економії бюджетних коштів» (як питає п.1 Розпорядження № 212) у випадку Бюджетної програми 1401110 є щонайменше відновлення фінансування програми у її до-пандемічному обсязі, не скорочувати фінансування у випадку нового циклу кризи, втім найголовніше –

рекомендується підвищити фінансування (в середньостроковій перспективі – відповідно до бюджетної декларації на 2022-2024 роки).

4. Звертаю увагу на виділення коштів для **закупівлі активів в межах програми**. Коментар стосується проблеми відсутності або недо-фінансування програмних розробок веб-сайтів та відкритих баз даних. Відсутність фінансування таких статей витрат (КЕКВ 3160) не скасовує високу потребу у розробці та подальшому постійному оновленні веб-сайтів у сучасному глибоко цифровізованому світі. Таке нефінансування у минулому вже призвело до низки ситуацій, коли сайти та бази даних юридично не є/не були у власності держави Україна. Для цифровізованого світу XXI століття такий технічний нюанс як нефінансування витрат за відповідними кодами стає питанням національної безпеки. Цю проблематику та один з варіантів її вирішення також описано у питанні прав на об'єкти інтелектуальної власності (див. вище).

Голова робочої групи

Еміне ДЖАПАРОВА

Члени робочої групи

Алла Польова

Лариса ДІР

Володимир ШЕЙКО

Олександр ОВЕРЧУК

Лілія БАЖАН

Руслана ЛІННІК

Тетяна ШЕСТАК

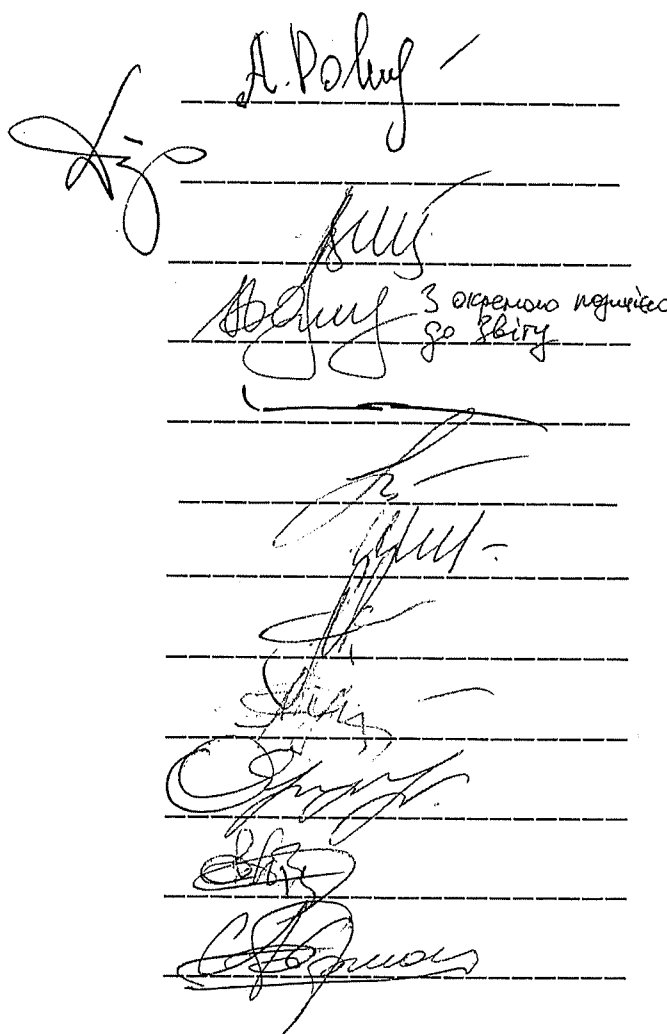
Геннадій МАКСАК

Євгенія ЛУЦЕНКО

Ольга САГАЙДАК

Євген АНГЕЛ

Соломія БОРШОШ

3 окремою підписом до світу

18 березня 2021 р.

Інформаційна довідка про проведення огляду витрат державного бюджету за бюджетною програмою 1401110

Звіт огляду витрат бюджету у сфері зовнішніх зносин у частині фінансової підтримки забезпечення міжнародного позитивного іміджу України, забезпечення діяльності державної установи «Український інститут», заходів щодо підтримки зв'язків з українцями, які проживають за межами України, у період 2018-2020 роки» за бюджетною програмою 1401110 відбувався на виконання розпорядження Кабінету Міністрів України від 03.03.2020 № 212-р, наказу Міністерства фінансів України «Про огляди витрат державного бюджету» від 23.10.2019 № 446, листа Міністерства фінансів України від 11.03.2020 № 04120-05/1-5/7781.

Протягом звітного періоду відбулося 10 засідань за участю членів робочої групи, до складу якої входили представники Міністерства закордонних справ України, Міністерства фінансів України та незалежні експерти.

За результатами огляду витрат у 2018-2020 роках встановлено, таке.

1. Діяльність у сфері публічної дипломатії у межах Бюджетної програми 1401110 відбувалася за **трьома напрямками**: «Забезпечення міжнародного позитивного іміджу України», «Підтримка зв'язків з українцями, які проживають за межами України», «Діяльність державної установи «Український інститут»». На кожному з напрямів виконувалися завдання відповідно до компетенцій підрозділу, що його курує.

Бюджетні кошти використовувалися в межах бюджетних призначень, згідно із затвердженими МЗС щорічними планами заходів. Щоквартально МЗС подавав до Міністерства фінансів України інформацію про виконання плану заходів із результатами проведеного аналізу, поясненнями та висновками про виконання. Під час планування та використання коштів враховувалися показники результативності проведених заходів, а саме: кількість реалізованих проєктів, залучених учасників та відвідувачів, здійснених публікацій у закордонних ЗМІ тощо. Висновки свідчать про наявність зв'язку між вкладеними бюджетними коштами та фактично отриманим результатом.

Витрати бюджету відповідають вимогам, що встановлені Міністерством фінансів України та бюджетним законодавством України, а також пріоритетам державної політики, визначеними стратегічними і програмними документами. Під час складання бюджетного запиту на плановий та наступні за плановим два бюджетні періоди МЗС дотримувалося методологічного підходу до розрахунків обсягів бюджетних коштів. Бюджетні документи, що формувалися МЗС як головним виконавцем бюджетної програми і застосовувалися у бюджетному процесі, були розроблені відповідно до вимог бюджетного законодавства.

Водночас, наявний механізм реалізації державної політики у частині використання бюджетних коштів у цілому потребує удосконалення з урахуванням сучасних потреб розвитку публічної дипломатії. Йдеться про

внесення змін до постанов Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для фінансової підтримки забезпечення міжнародного позитивного іміджу України, забезпечення діяльності Українського інституту та здійснення заходів щодо підтримки зв'язків з українцями, які проживають за межами України» від 22.03.2017 № 165 та «Про затвердження Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для реалізації заходів і проєктів Українського інституту» від 05.06.2019 № 511.

2. Члени робочої групи визначили оптимальним варіантом Звіту Варіант № 2, який передбачає виокремлення в окрему бюджетну програму бюджет ДУ «Український інститут». Такий підхід зумовлюється специфікою діяльності Інституту, зокрема тим, що за рахунок бюджетної програми 1401110 у частині забезпечення діяльності УІ, окрім проєктної діяльності, фінансування спрямовується також на оплату праці, комунальних послуг та енергоносіїв, інших поточних витрат, пов'язаних з утриманням установи.

На думку експертів, обраний варіант сприятиме фінансовій стабільності установи, забезпечить зміцнення матеріально-технічної бази УІ та в майбутньому уможливить нормальне функціонування його закордонних філій.

МЗС України